

INHOUD

Geluk hebben	11
Citroentaart	33
M + M	75
Siberische tijgerpark	104
Pluisje	126
De toeristen	150
Junkiekonijn	171
Het vogelding	188
Julisa	210
Gordeldierman	225
De taart en daar voorbij	251

Geluk hebben

Valle del Cauca, 2003

Haar ouders en broertje brengen het lange weekend door in de bergen: ze gaan naar een feest op het landgoed van de Montoya's. Haar moeder vraagt het nog één keer voor ze in de auto stapt: Weet ze zeker dat ze niet mee wil? Gaat ze zich niet stierlijk lopen vervelen als ze het hele weekend alleen is met de werkster? En ze zegt: Natuurlijk niet, doe niet zo raar, en ze wordt sowieso altijd wagenziek van de onmogelijk lange rit over die eindeloze kronkelweg (ze schudt haar hoofd, steekt haar tong uit en trekt een gezicht alsof ze de misselijkheid al voelt). Ze is er toch al vaker geweest, heeft alles al gezien: de automatische shampoodispensers in de badkamer die haar handen met naar grapefruit geurend schuim vullen, de blinkende mountainbikes die klaarstaan op de veranda maar waar nog nooit op is gereden, de overdekte visvijver en de schelpvormige asbakken. Haar broertje zal met de andere kinderen gillend door de tuin rennen, zigzaggend en wegduikend tussen de fonteinen en engelenbeelden, zal de tuinmannen smeken om de pauwen te mogen voeren, de aap vast te houden, de konijnen

te knuffelen. Ze verveelt zich altijd dood als ze daar in een witte plastic stoel de vliegen van zich af zit te slaan terwijl de volwassenen bier drinken uit groene glazen flesjes en urenlang praten, praten, praten over dingen die haar niets kunnen schelen of die ze niet begrijpt. Als ze het woord *guerrilla* hoort ziet ze een groep mannen in gorillapak voor zich die met geweren over hun schouder en zwarte rubberlaarzen met gele zolen aan hun voeten door de jungle trekken, en dan moet ze haar lach inhouden om te voorkomen dat er cola door haar neus naar buiten komt. Het zenige vlees en de zwartgeblakerde mais van de barbecue gaan altijd tussen haar tanden zitten en blijven dan tussen haar bovenste kiezen hangen als lianen voor Tarzan, en ze zal ze onvermijdelijk de rest van het weekend met haar tong proberen los te wurmen. Mariela Montoya zal er natuurlijk ook zijn: hoogstwaarschijnlijk met een extra groot T-shirt aan, boos voor zich uit starend in een hoekje, zuigend op haar lange zwarte vlecht, en ze zullen zich minzaam van elkaar afwenden zonder elkaar op de wang te kussen, laat staan te begroeten. Hoi Mariela, zal Stephanie nooit zeggen. Lang niet gezien. Hoe is het met je?

Dus nee, maar fijn dat je het vraagt, zegt ze nog een keer tegen haar moeder terwijl ze met een zoete glimlach plukjes haar uit haar ogen strijkt.

‘Prima,’ zegt haar moeder een beetje bits. ‘Je hebt geluk dat Angelina bereid was haar vrije weekend op te geven en hier te blijven. Was die kerktoestand van haar nou morgen of volgende week?’ Dit laatste zegt ze tegen haar man, die zonder op te kijken zijn schouders ophaalt

en nog steeds aan de knopjes van de autoradio morrelt. Een van de omroepers zegt op zeer geamuseerde toon: *Communistische rebellen? Die woorden betekenen helemaal niets meer. Je zou ze net zo goed broodje-kaas-rebellen kunnen noemen.* Haar broertje trekt een gekke bek tegen haar vanachter het autoraampje en zij trekt een gekke bek terug.

‘Vooruit dan maar,’ zegt haar moeder. ‘Als je hier het hele weekend gaat zijn, dan wil ik dat je een paar dingen goed in je oren knoopt.’ Ze kijkt over haar schouder naar de heg, de blaadjes ritselen nauwelijks in de wind. De zweetplekken in de oksels van haar bleekgroene blouse lijken net piepkleine eilandjes.

‘Als de telefoon gaat,’ zegt ze, ‘of als er wordt aangebeld – laat het aan Angelina over. En zorg ervoor dat ze tegen alle mannen die ernaar vragen zegt dat we het land al uit zijn. Kun je dat voor me doen?’

‘Wat voor soort mannen?’ vraagt ze.

Haar moeder stopt een pluk haar achter haar oren – bruin zoals dat van haar, maar grijs aan de wortels. ‘Je weet wat voor soort ik bedoel,’ zegt ze met haar lichte accent.

Dus ze willen hun revolutie? vraagt de radio. *Ik zal je vertellen wat ik met ze zou doen!* Haar moeder draait haar hoofd met een ruk richting haar man en hij zet hem vlug uit.

Als ze weg zijn weet ze haar moeders sigaretten vrijwel meteen te vinden, verstopt in een van de gevlochten manden die Angelina van de markt in haar dorp heeft meegenomen. Ze rookt er eentje onder de bomen bij het zwembad, met snelle trekjes, terwijl ze goed oplet of Angelina voor het raam verschijnt. Wat ze haar moeder

niet heeft verteld, is dat ze maandag met Katrina heeft afgesproken in het winkelcentrum in de stad. Katrina's chauffeur zal ze erheen brengen en ze bij de ingang afzetten, waar ze net lang genoeg zullen treuzelen tot hij weg is. Daarna zullen ze samen de snelweg oversteken, op het kruispunt tussen het drukke verkeer door schieten en lachend langs de barbecues hollen waarop houten spiesjes met kip liggen te zweten, langs de enorme metalen vaten met tollende bruine pinda's, de vuilnisbakken in de vorm van een clownskop en de mannen in zebrapak die het verkeer regelen. Het plan is om naar het andere winkelcentrum aan de overkant te gaan, waarvan de bovenste verdiepingen nog steeds met gele tape zijn afgezet vanwege de laatste bom die er is afgegaan. Op de begane grond is de foodcourt waar ze Cubaanse broodjes en bier uit lavalamphouders serveren. Daar zitten dan de spelers van het voetbalteam, hun glanzend zwarte haar glad achterover gekamd. Zij en Katrina zullen aan een van de houten picknicktafels gaan zitten en hun spijkerbroek zo ver mogelijk omlaag trekken, aan hun tanktopje plukken zodat hun behabandjes zichtbaar zijn, perzik en roze en zwart. Als ze gaat zitten kruist ze steevast haar benen bij de enkels en houdt ze glimlachend haar hoofd schuin alsof ze nog nooit zoiets interessants heeft gehoord en nergens liever zou willen zijn dan daar. Met hetzelfde ijzige gevoel van lotsbestemming waarmee ze alles in haar leven aanvaardt zal ze hun glimlachjes aanvaarden, hun blikken die haar van top tot teen taxeren, hun lage goedkeurende gemompel, zelfs het hijgerig gefluisterde *Hé schoonheid*.

Later die avond neemt ze niet de studiegidsen voor Amerikaanse universiteiten door, maar herleest op de bank een van de fantasyboeken over koning Arthur uit haar kindertijd. Het is er zo eentje vol ridders die voor koninginnen knielen en die dingen zeggen als *Mijn koningin, mogelijk heeft u mij verkeerd begrepen*. Het herlezen van kinderboeken is een van haar stiekeme, meest geheime genoegens, die ze bewaart voor lange weekends of zomervakanties, iets wat iemand als Katrina nooit hoeft te weten. Als ze zit te lezen hoeft ze nooit haar ogen op te slaan om te weten waar Angelina is of wat ze aan het doen is: het lijkt alsof het geklepper van haar zwarte plastic sandalen op de tegels een geluid is dat het huis zelf voortbrengt. Zonder te kijken weet ze wanneer Angelina de la met het tafelzilver opentrekt, de kaarsen aansteekt om de vliegen te verjagen, de laatste schalen op tafel zet. De krakende ruis op de radio in de keuken overstemt de barse stemmen van de nieuwslezers.

Ze slaat de bladzijden razendsnel om, want ze kan niet wachten tot de climax wordt onthuld (de ridder komt eindelijk de tovenaars tegen die hem had gezegend met het vermogen om van gedaante te wisselen – of had hij hem nu vervloekt?), als ze een dikke vinger voorzichtig over haar schedel voelt gaan. ‘We moeten echt iets aan je haar doen, *mija*,’ zegt Angelina met die schrille, hoge stem waar Stephanie haar leven lang al naar luistert. ‘Het is niet goed als het de hele tijd zo voor je ogen hangt.’

‘Dat lijkt me niet nodig,’ zegt ze zonder van haar boek op te kijken.

Als Angelina’s handen vlak bij haar gezicht blijven lig-

gen, gebruikt ze het boek om ze weg te duwen en duikt geïrriteerd weg van hun overweldigende geur van uien en verschaalde poedermelk. Ze slaat een bladzij om terwijl de sandalen traag naar de keuken terug klepperen.

Bij het avondeten laat ze een grote lepel currysaus op haar bord druppelen en verschuift de slablaadjes en uiringen om de schijn te wekken dat ze iets heeft gegeten. Zodra ze haar stoel naar achter schuift staat Angelina al naast haar om met haar ene hand haar bord te pakken en met de andere in het vlees van haar onderarm te knijpen. ‘Lieve hemel, wat ben je mager!’ zegt Angelina, even hoog en schril. ‘Eet toch wat meer! Hoe ga je anders de mannen van je af slaan?’

‘Wil je me alsjeblieft niet aanraken?’ zegt ze, en ze rukt zich los, maar het piepkleine klompje plezier dat zich bij het horen van het woord *mager* in haar binnenste heeft gevormd geeft al warmte af.

Angelina zegt nog iets, voor de verandering met lage stem, maar haar woorden klinken gesmoord onder de trompetten van het volkslied dat uit de radio schalt, zoals gebruikelijk vlak voor het nieuws.

‘Wat?’ zegt ze, maar Angelina heeft zich al met een ruk omgedraaid, haar witte schort danst door de lucht als een cape.

‘Laat maar, mijja,’ zegt Angelina zonder om te kijken. ‘Niets aan de hand.’

Ze wordt pas halverwege de ochtend wakker. Aangezien Katrina niet voor maandag langskomt, scheert ze haar benen niet en trekt ze een slobberige gele basketbalshort

aan in plaats van een spijkerbroek. Het is nu al onaangenaam warm. Ze gaat naar het zwembad en rookt een sigaret onder de grapefruitboom, waar ze bewust in de schaduw gaat staan om haar huid te beschermen. Het voelt altijd pas als een lang weekend als ze heeft gerookt, als ze dat gespannen gevoel in haar buik krijgt waardoor ze doodstil wil blijven staan.

Terug in de keuken doet ze de koelkast open en drinkt limonade direct uit de kan, waarbij ze oppast dat ze haar tanden niet tegen het keramiek stoot. Als ze de kan op het aanrecht zet, schalt de deurbel door het huis. Het geluid galmt even na, gevolgd door zes korte zoemtonen, alsof het een signaal is dat ze zou moeten herkennen.

‘Angelina!’ roept ze. Ze wacht maar hoort geen sandalen over de tegelvloer naar de voordeur klepperen.

Dit keer houdt het gezoem lang aan. ‘Jezus,’ zegt ze. ‘Angelina!’ Toen ze nog klein was had ze de gewoonte om midden in een kamer te gaan staan en Angelina’s naam net zolang te krijsen totdat Angelina kwam aanrennen met haar wapperende schort, maar dat soort domme, onvolwassen dingen zou ze nu niet meer doen.

Ze neemt nog een grote slok limonade om haar sigarettenadem te verhullen, voor het geval dat het een van haar moeders vrienden is. Het zou typisch iets voor haar moeder zijn om iemand te sturen die een oogje in het zeil moet houden. Terwijl ze door de gang loopt, kan ze niet beslissen wat vervelender voelt, de klamme stof van haar T-shirt die aan haar oksels plakt of de bezwete blote huid van haar sleutelbeenderen. Bij de voordeur haalt ze haar vingers door haar haar en stopt het met zorg achter haar

oren. Soms kan ze, als ze in het zonlicht staat en haar hoofd op de juiste manier schuin houdt, bijna doorgaan voor blond.

De eerste deur is gemaakt van zwaar donker hout, volgeplakt met stickers die Angelina haar jaren geleden heeft gegeven, en een gele grendel die soepel openschuift. Ze staat achter de tweede deur, een ruitvormig web van witte tralies waardoor de voortuin en de knisperende struiken te zien zijn, de uitgedroogde bananenbomen en de bruine heg die om het erf heen loopt. Achter de heg kronkelt het grindpad omlaag naar de snelweg, langs de huizen van de burens met hun kogelvrije ramen en wachtorens, en daarachter liggen de velden met palmbomen en suikerriet, de eucalyptusbossen en de bergen.

In de voortuin, op een paar passen afstand, staat een man. Hij grijnst en maakt een enigszins gegeneerde indruk, wiegt heen en weer op zijn hakken, armen achter zijn rug. Er loopt een bobbelig, roodpaars litteken over zijn gezicht, van de onderkant van zijn oog naar de bovenkant van zijn lip.

‘Zo, hier ben ik dan,’ zegt hij. ‘Laten we gaan.’

Hij draagt een vormeloze bruine poncho die om hem heen slobbert alsof er geen lichaam onder zit. Zijn blote voeten zitten vol aangekoekte rode klei, zijn benen zijn mager en onbehaard.

‘Sorry dat ik te laat ben,’ zegt hij. Hij steekt een arm naar voren, aan zijn pols hangt een vieze plastic zak. ‘Het duurde veel langer dan ik dacht om hier te komen. Ik heb me moeten haasten.’

Ze staart naar de plastic zak, die heen en weer zwaait

en zijn bovenbeen raakt. ‘God, wat heb ik een dorst,’ zegt hij. ‘Overkomt dat je ook weleens als je ver moet lopen?’ Hij likt zijn lippen. ‘Geeft niks, je hoeft niet meteen antwoord te geven. We hebben later alle tijd om te praten.’

‘Kan ik u helpen?’ zegt ze, terwijl ze een stap naar achter zet.

Het gezicht van de man verandert plotseling in een verzameling diep ingesleten lijntjes. ‘Heeft ze niet gezegd dat ik zou komen?’ Zijn stem komt er hoog en treurig uit op een manier die haar heel vertrouwd voorkomt, als iets waar ze haar hele leven al naar luistert, al kan ze niet zeggen waarom of hoe.

‘Papa!’ roept ze over haar schouder, en haar stem galmt door de gang. ‘Er is iemand voor je!’

‘Prinses,’ zegt hij, en de lijntjes in zijn gezicht worden nog dieper. ‘Kom. Niet doen. Je weet best dat ik weet dat ze niet thuis zijn.’

Ze staart naar het litteken op zijn gezicht. Het heeft de vorm van een dikke bloedzuiger en glimt alsof er een laagje lijm op zit. De aanblik ervan doet haar naar adem snakken. Ze zet nog een stap naar achter en verstoppt haar lichaam achter de deur zodat alleen haar hoofd nog uitsteekt. Zonder zijn blik van haar af te wenden knielt hij en begint grassprietjes uit de grond te trekken. Het is iets wat ze zelf ook doet als ze aan de rand van het voetbalveld zit en haar hoofd achterover houdt zodat haar haar als een waterval over haar rug golft. De stof van zijn poncho is ruw en ziet er kriebelig uit.

‘Ik begrijp gewoon niet waarom ze niets over mij heeft gezegd,’ zegt hij. ‘Het slaat nergens op.’ Hoe langer hij

praat, hoe hoger zijn stem wordt.

‘Luister, ik ken u niet eens,’ zegt ze. Door zo hard te praten en achteloos onbeleefd te doen trekt er een nerveuze rilling door haar borst. Het doet haar denken aan de keer dat ze haar vader de handjes van de straatkinderen zag wegslaan toen die de rest van haar ijsje van de picknicktafel in het park wilden pakken.

‘Je kent me niet?’ Hij graaft een kuiltje in de grond, steekt zijn wijsvinger erin en beweegt hem even heen en weer voordat hij het weer dichtmaakt. ‘Je kent me niet,’ herhaalt hij. ‘Mooi is dat.’ Zijn mondhoeken plooiën omlaag in een overdreven trieste clownslach. ‘Ach ja. Gelukkig is het een mooie dag om samen te vluchten.’

Zijn hoofd gaat met een ruk omhoog en hij kijkt haar recht aan, waarbij hij zijn ogen op zo’n manier tot spleetjes trekt dat haar maag een sprongetje maakt en de achterkant van haar keel raakt.

‘Ben je klaar,’ zegt hij, ‘om te vluchten?’

‘Sorry,’ zegt ze. ‘Sorry, maar ik kan u niet helpen.’ Ze heeft dezelfde smaak in haar mond als wanneer ze wagenziek is. Ze heeft de deur bijna helemaal dichtgedaan en kijkt naar hem door het smalst mogelijke kiertje, terwijl ze met haar bovenlichaam in een L-vorm naar voren leunt.

‘Hé,’ zegt hij, en hij komt vlug overeind, waardoor er grassprietjes van zijn kleren dwarrelen. ‘Mija. Serieus. Je bent echt in de war. Ik kom je helpen—’

‘Sorry,’ zegt ze weer, vlak voordat ze de deur helemaal dichtdoet, en ze maakt haar zin niet af: *Ik heb geen sleutel.* Ze staart nu naar de sticker van Bert en Ernie, waarop ze

met een stralende glimlach in hun brandweerauto rijden en die Angelina daar jaren geleden heeft geplakt. Het gespannen gevoel in haar buik zit er nog.

Angelina's kamer bevindt zich aan de achterkant van het huis, naast de wasmachine en de opgestapelde dozen met champagne. Ze dwingt zichzelf om er zo kalm en langzaam als ze kan naartoe te lopen, terwijl de deurbel door de gang blijft galmen. Op de bleekgroene deur zit een gigantische sticker van het kindeke Jezus, dat zijn mollige armpjes glimlachend naar de hemel uitstrekt. Op de vloer staan twee zwarte plastic sandalen netjes naast elkaar tegen de muur. Ze legt haar hand op het gezicht van het kindeke Jezus, maar ze klopt niet aan. 'Angelina?' zegt ze zachtjes, en dan luider: 'Ben je daar?'

Voor de zekerheid controleert ze de andere kamers in het huis. Ze controleert de slaapkamer van haar ouders, die van haar broertje, die van haarzelf. Ze kijkt of de achterdeuren op slot zitten en test de tralies voor de ramen.

Nu Angelina weg is, zal ze haar lunch zelf moeten klaarmaken. Ze houdt de koelkastdeur open met haar lichaam en schept de rijst en linzen met gekromde vingers uit de Tupperware-bakjes. De deurbel gaat nog steeds, één langgerekte toon. Inmiddels borrelt de irritatie in haar op als de schuimende belletjes die boven in een geschud flesje Coca-Cola bruisen. In gedachten is ze de woorden al aan het oefenen, ziet ze voor zich hoe ze woest voor Angelina staat, handen in de zij, hoofd schuin net als de keer dat haar moeder de elektricien toesprak, van wie ze vermoedde dat hij van hen stal. *Hoe haal je het in je hoofd, zal ze zeggen. Onacceptabel. Je weet dat ik nog nooit*

alleen thuis ben gelaten – godvergeten onacceptabel. Succes met het vinden van een andere baan. Ik hoop dat je je spullen al hebt gepakt. Staan ze al klaar?

Pas die avond – als Angelina nog steeds niet terug is, als ze haar ouders niet te pakken krijgt, als hun mobiel-tjes eindeloos overgaan – begint tot haar door te dringen dat er iets aan de hand is.

Het eerste wat ze doet is Katrina bellen. Zij weet vast wat ze moet doen – ze zal haar chauffeur en haar bodyguard sturen. Zij zullen haar komen halen. Maar de telefoon maakt geen geluid als ze hem tegen haar oor drukt, het plastic voelt zwaar in haar handen. Ze probeert het lichtknopje een keer of tien, drukt zo hard mogelijk met haar duim op de powerknop van de tv, maar het scherm blijft zwart en stil. Ze zet Angelina's radio aan, en de ribbels van de draaiknop drukken in haar vingertopjes terwijl ze haastig het gesis en gekraak doorzoekt. Ze vindt eindelijk een programma dat (voor zover ze kan begrijpen) lijkt te bestaan uit een onduidelijke stem die eindeloos tekeergaat over de noodzaak om alle rebellen te verjagen, ze de bergen uit te roken, ze allemaal te verdelgen, onderbroken door korte stukjes volkslied. Het geeft haar een beklemmend gevoel. Ze zet de radio uit, wipt de batterijen los met een keukenmes en stopt ze in de la met het zilveren belletje dat Angelina gebruikt om het avondeten aan te kondigen. Ze brengt de rest van de dag in haar slaapkamer door, met de gordijnen dicht, kijkend naar Disney-films op haar laptop. De accu raakt leeg voordat het Beest op magische wijze in een knappe prins veran-

dert, en daarna ligt ze daar gewoon zonder te bewegen, met haar knieën opgetrokken tot haar kin, oren gespist op het geluid van autobanden op het pad, van rammellende sleutels, de deurknop die wordt omgedraaid.

De volgende dag is maandag, de nationale feestdag – Katrina's chauffeur komt niet opdagen. Halverwege de middag gaat ze naar buiten om de generator te controleren, meer uit hoop dan dat ze er iets van verwacht. Hij staat in de garage, achter een traliedeur die moet voorkomen dat zwerfhonden en zwervers naar binnen glippen en daar slapen. Ze vouwt haar vingers om de tralies en bestudeert de dikke vlechten van rode en groene kabels, het woud van met roest bedekte schakelaars. De tuinman was de enige die wist hoe hij werkte, op momenten dat de stroom uitviel door bomaanslagen in het centrum van de stad. Die liep dan naar de achterkant van het huis, veegde zijn handen af aan zijn korte spijkerbroek, waarna de lichten twee minuten later als bij toverslag weer aanfloekten. (Hoe heet hij ook alweer? Wilson? Wilmer?) Haar broertje vloog dan joelend naar de computerkamer, haar ouders glimlachten opgelucht zodra de troostende tonen van de BBC terugkeerden en zij blies de kaarsen uit en schraapte met haar nagels het kaarsvet van haar rekensommen. Nu ze daar in haar eentje staat werpt ze nog een laatste lange, trage blik op de ondoordringbare verzameling kabels en schakelaars en sjokt dan terug naar het huis.

De computers in de werkkamer lijken net middeleeuwse relikwieën. De schermen staren haar aan, leeg en uitdrukingsloos als de ogen van kinderen die bij stoplich-

ten om kleingeld vragen. Na een tijdje sluit ze de deur en drukt hem goed dicht met haar heup. Er ligt daarbinnen toch niets wat ze kan gebruiken. Het merendeel van de ruimte wordt gebruikt als opslag voor kartonnen dozen vol troep: de ski's van haar ouders uit hun Yale-tijd, vershoten blauw-met-roze wandkleden bezaaid met motenvleugeltjes, de houten toekans en luipaarden waar ze als kind mee speelde en waarvan de ogen met afwasbare stift zijn ingekleurd, kerstcadeautjes van Angelina die ze beleefd had opengemaakt en vervolgens weggemoffeld, shirts met kleurrijke dessins en alpacasjaals die ze voor geen goud zou dragen, zelfs niet in haar eentje op haar slaapkamer.

Als het moet, komen ze haar halen. Dat weet ze zeker. Een of andere internationale vredesmissie. Professionele reddingsteams die Noors spreken, lichtgroene baretten en auto's met blauwe diplomatenkentekens. Bleke, glimlachende gezichten die zich tegen de witte tralies van de deur drukken, hun armen uitstrekken terwijl zij naar de keuken rent om de sleutels uit het rieten mandje op de koelkast te pakken. Ze zullen haar meenemen in een glimmende zwarte auto met piepende plastic stoelen. Leden van de ambassade, de internationale gemeenschap.

Ze zal hier niet zomaar worden achtergelaten. Ze zal niet worden vergeten.

Het gros van de tijd dwaalt ze door het huis, zwerfend van kamer naar kamer. De dagen lopen zielloos in elkaar over, op elke dag vormt zich een dikke laag pluis als het stof dat zich op de stilstaande ventilatorbladen verzamelt. Ze ligt uren op haar buik op bed te lezen in